

The image shows a scenic view of a rocky coastline in Helsinki, Finland. In the foreground, a prominent red wooden house with a grey roof sits on a large, flat rock formation. To its left, another smaller red house is visible. The water is a deep blue-grey, and a small boat is anchored nearby. In the background, more rocky islands and a larger island with a lighthouse are visible under a clear sky. The word 'Helsinki' is written in a blue speech bubble in the top right corner.

Helsinki

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma 2026–2029

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma 2026–2029

Julkaisija: Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala

Taitto: Koponen+Hildén

Kannen kuva: Unto Rautio

Julkaisuvuosi: 2026

Julkaisupaikka: Helsinki

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma 2026–2029

Sisältö

1. Johdanto	5	3. Ohjelman toteutus ja seuranta ..	21
1.1. Esipuhe	5	3.1. Vastuiden ja tehtävien selkeytys ..	21
1.2. Tilannekuva	6	3.2. Ohjelman toteutus, seuranta ja päivitys	22
1.3. Merellisen toimintaympäristön muutoksia	7	3.3. Vaikutusten arviointi	23
2. Tavoitetila ja päätavoitteet	9	Liite 1: Ohjelman laatiminen	24
2.1. Tavoitetila	9	Liite 2: Vaikuttavuus ja vaikutusten arviointi	25
2.2. Päätavoitteet	10		
2.3. Toimenpidekokonaisuudet	11		
2.4. Mittarit	17		
2.5. Yhteiset tekemisen periaatteet ...	18		

Kuva: Jaakko Jylhä

1. Johdanto

1.1. Esipuhe

Helsinki on ainutlaatuinen pääkaupunki, jossa merellisyys on erottamaton osa kaupunkilaisten elämää. Meri ei ole vain maisema, vaan osa identiteettiä, arkea, vapaa-aikaa sekä kasvun ja elinvoiman mahdollistajaa. Noin 70 prosenttia kaupungin pinta-alasta on merta, ja yli 300 saaren verkosto sekä pitkä, vaihteleva rantaviiva tekevät merestä olennaisen osan helsinkiläisten arkea.

Kaupungin asukasluvun kasvaessa myös elämyksellisyys ja lähiluonnon arvostus vahvistuvat. Tämän myötä merestä tulee yhä tärkeämpi hyvinvoinnin, vapaa-ajan ja yhteisöllisyyden rakentaja. Helsinki on saaristo-osakunta, jossa rannat ja saaristo ovat sekä asuinympäristöjä että merkittäviä lähiluontokohteita. Samalla merellisyys on yksi Helsingin keskeisistä kilpailueduista. Kasvava matkailu, elinvoimainen satama ja merellisiin palveluihin kytkeytyvä yritystoiminta rakentavat uutta ja kestäväää kasvua kaupunkiin. Ranta-alueiden kehitys avaa tilaa uusille palveluille, innovaatioille ja elämyksille. Monet kansainväliset matkailijat saapuvat kaupunkiin meriteitse. Merellinen Helsinki on tulevaisuudessa entistäkin saavutettavampi, ympärivuotisesti ja vastuullisempi kokonaisuus.

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma 2026–2029 toteuttaa Helsingin kaupunkistrategiaa 2025–2029, joka nostaa vahvasti esille merellisyyden merkityksen osana viihtyisää kaupunkiympäristöä, kaupungin identiteettiä ja

vetovoimaa. Ohjelma on osa kaupunkistrategiaa toteuttavien uudistavien ohjelmien kokonaisuutta, joilla kehitetään kaupungin toimintatapoja yli toimialarajojen. Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma varmistaa, että tulevaisuudessa Helsinki on entistäkin vetovoimaisempi merikaupunki, jossa merellisyys on luonteva osa arkea, kulttuuria, identiteettiä, kaupunkikuvaa ja elinvoimaa. Huoltovarmuus ja varautuminen ovat nousseet entistä tärkeämmiksi teemoiksi muuttuvassa toimintaympäristössä. Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma linkittyy läheisesti myös Kasvun, osaamisen ja elinvoiman tavoitteisiin, sen alaohjelmaan Matkailun ja tapahtumien kehitysohjelmaan, Kauniimpi Helsinki -ohjelmaan, Ympäristö- ja ilmastokokonaisuuteen, Luonnonsuojelualueohjelmaan, Kävelyn edistämishjelmaan, Pyöräliikenteen kehittämishjelmaan ja Yleiskaavan toteuttamishjelmaan.

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelma on valmisteltu kaupunkitasoisessa valmisteluryhmässä talven 2025–2026 aikana. Valmisteluun on osallistunut kommentoinnin ja työpajojen kautta myös laajemmin kaupungin asiantuntijoita ja johtoa. Ohjelman valmistelua on ohjannut kaupungin johtoryhmä ja virkajohto. Valmistelussa on hyödynnetty Helsingin merellisen strategian 2030 päivityksessä vuonna 2025 laaja-alaisessa vuorovaikutuksessa tehtyä työtä kaupungin sisäisten ja ulkoisten merellisten toimijoiden kanssa. (Liite 1, s. 24)

1.2. Tilannekuva

Merellinen kehittäminen on ollut kaupunkistrategioiden tavoitteissa yli kymmenen vuoden ajan. Helsingin kaupunkistrategia 2025–2029 korostaa merellisyyttä yhtenä kaupunkikehityksen, vetovoiman ja identiteetin kulmakivenä. Merellisyys näkyy infran kehittämisenä ja saavutettavuuden parantamisena sekä yritystoimintana, matkailuna ja virkistystoimintana. Vastuu meriluonnosta on toiminnan keskeinen lähtökohta. Merellisyys nähdään Helsingille sekä arjen palveluina että strategisena kilpailuetuna.

Merellisen Helsingin kehittäminen on monialaista työtä. Mukana on käytännön työtä tekeviä yrittäjiä, kaupungin asiantuntijoita, viranomaisia sekä kolmannen sektorin toimijoita. Nykyisessä kaupunkiorganisaation mallissa merellisen toimintaympäristön vastuut jakautuvat yli 40 eri yksikön sekä lukuisien kaupunkikonsernin liikelaitosten ja kuntayhtymien kesken, mikä tekee kokonaisuuden hallinnasta ja pitkäjänteisestä kehittämisestä haasteellista. Tuloksellinen kehittäminen edellyttää tehokkaampaa organisaattiorakennetta sekä vahvempaa yhteistä päämäärää ja tavoitetasoa.

Eri kokoisia onnistumisia

Merkittävimmät onnistumiset Helsingin merellisyyden kehittämisessä liittyvät kokonaisuuksiin, joihin on sidottu riittävät resurssit, ja joissa toiminta on otettu osaksi rakenteita ja kaupungin toimintaprosesseja. Onnistuneita esimerkkejä ovat olleet muun muassa rantareittien toteutus, Vallisaaren kunnallistekniikka ja Helsinki Biennaali, Itämeri-toimenpideohjelma sekä merelliset OmaStadi -hankkeet.

Näiden lisäksi merellisillä alueilla on nähtävissä paljon pienempiä, arkisia

onnistumisia, kuten kansainvälistä huomiota saanut sähköisen vesiliikenteen innovatiivinen kokeilu, yhteiskäyttöiset kaupunkiveneet, rantautumispaikkojen kunnostukset sekä opasteiden ja valaistuksen parannukset. Myös yhdessä yrittäjien ja Espoon kaupungin kanssa toteutetut markkinointikampanjat, merelliset tapahtumat ja rantareitin palvelupaikkojen selvittäminen ovat tärkeä osa merellistä kehittämistä.

Kehityskohteita

Osana Merellinen Helsinki -toimenpideohjelman laatimista teetettiin Merellisten asioiden kehittäminen -tarkastelu (2025). Tämän tarkastelun sekä työpajatyöskentelyn tulosten perusteella suurimmat kehitystarpeet liittyvät strategisen ohjauksen ja yhteistyön vahvistamiseen sekä operatiivisen toiminnan systemaattisuuden ja kustannustehokkuuden parantamiseen.

Merellisen Helsingin kehittyminen vaatii tuekseen pitkäjänteistä suunnittelua, laajempaa tietopohjaa ja toimivaa tiedonhallintaa. Lisäksi kokonaisuuksien ja prosessien selkeä johtaminen sekä tehtävien selkeyttäminen riittävine resursseineen ovat tärkeitä kehittämisen kohteita. Nämä vaativat tuekseen sekä strategisen ohjauksen keskittämistä että poikkihallinnollisen yhteistyön ja tiedonvaihdon lisäämistä. Selkeitä operatiivisen toiminnan kehittämiskohteita ovat esimerkiksi merellisen infran omaisuudenhallinta, saariston huolto ja ylläpito, ranta- ja saarialueiden kunnallistekniset ratkaisut, toimintaa ohjaavien verkosto- ja hankesuunnitelmien laadinta sekä saarien saavutettavuus.*

* Lisätietoja: [Merellinen Helsinki | Arviointikertomus 2020](#); Ryhmäaloite, [Kok, merellinen Helsinki tavoitteesta todellisuudeksi 2024](#)

1.3. Merellisen toimintaympäristön muutoksia

Väestö ikääntyy, kaupungistuminen jatkuu ja geopolittiset jännitteet kärjistyvät. Ilmastonmuutos ja luontokato muokkaavat elinympäristöä yhä voimakkaammin, ja digitalisaatio sekä tekoäly muuttavat ihmisten arkea. Nämä ilmiöt vaikuttavat väistämättä kaupunkilaisten ja yritysten elämään, vierailijoiden kokemukseen sekä merelliseen toimintaympäristöön. Ohjelmassa haetaan vastauksia siihen, miten tulevaisuuden mahdollisuuksiin tulee tarttua.

Väestömäärän kasvu luo paineita merellisten alueiden kehittämiselle

Helsingin väestönmäärän odotetaan kasvavan, mikä näkyy kaupungin ranta-alueilla. Kaupunkirakenteen tiivistyessä saaret ja ranta-alueet tarjoavat kaivattuja lähivirkistysalueita ja viilentymisen paikkoja.

Merellisyyteen liittyvän matkailun, vapaa-ajan palveluiden ja merellisten tapahtumien kysyntä kasvaa. Helsingin rantavyöhykkeet ja saaret ovat liitettävissä tiiviimmin kaupunkilaisten arkeen, asumiseen, palveluihin ja matkailuun. Merellinen toiminta on yhä ammattimaisempaa ja sääntely osin tiukentuu. Kilpailu kaupunkitilan käytöstä ja asukkaiden osallisuus korostuvat.

Vesillä liikkumisen tavat monipuolistuvat ja kevyemmät liikkumistavat, kuten vesijetit ja melonta, kasvattavat suosiotaan. Myös muut merelliset harrastusmuodot, kuten SUP, purje- ja varjolautailu, ovat kasvattaneet suosiotaan. Samalla kuitenkin veneiden määrässä tapahtuu laskua ja käyttäjäkuluttuurissa muutoksia. Tämä vaikuttaa esimerkiksi venepaikkojen, talvisäilytyksen ja muun veneilypalvelu-

tarjonnan tarpeisiin. Toisaalta matkailun kasvu vaikuttaa vierasvenesatamapaikkojen kysyntään. Myös saunalauttojen toimintapaikoille on kysyntää.

Uimataidon heikentyessä vesiturvallisuus on jatkossa huomioitava uimarantojen ylläpidossa ja turvallisuudessa paremmin. Uimarannoilla ja ylipäänsä ranta-alueilla on tärkeä rooli matalan kynnyksen merellisyytenä, joka houkuttaa lapsia ja nuoria liikkumaan. Uimarannat, saarten palvelutoiminnot ja satamat ovat myös merkittäviä nuorten työllistäjiä ja kausityöpaikkojen tarjoajia.

Meriluonto murroksessa

Ilmastonmuutoksen myötä myrskyt lisääntyvät ja yleistyvät hellejaksot lisäävät tarvetta viilentymisen paikoille. Ilmastonmuutos muuttaa meren ekosysteemiä ja lisää esimerkiksi sinilevän kukintaa, tulvariskejä ja meriveden korkeuden vaihteluja. Se vähentää myös rannikkoalueiden käytön mahdollisuuksia ja nostaa kustannuksia. Alueiden käyttöön vaikuttaa myös uusi luonnonsuojelualue-ohjelma, jonka tavoitteena on nostaa merensuojelualueiden osuus nykyisestä 1 prosentista 10,7 prosenttiin merialueista.

Ympäristövaatimusten kiristyminen lisää tarvetta vesiliikenteen sähköistämiseksi sekä huollon ja kierrätyksen tehostamiselle.

Kuva: Tuukka Ylönen

2. Tavoitetila ja päätavoitteet

2.1. Tavoitetila

Helsinki on vetovoimainen merikaupunki, jossa merellisyys on luonteva osa arkea, kulttuuria, kaupunkilaisten identiteettiä, kaupunkikuvaa ja elinvoimaa. Tämä näkyy merellisessä toimenpideohjelmassa painotuksina jokapäiväisiin palveluihin, investointeihin, huoltovarmuuteen ja liikkumiseen sekä merellisyyden roolin kirkastamisessa kaupungin viestinnässä ja mielikuvissa. Tavoitetilan saavuttamiseksi erityisesti saariston huoltovarmuutta parannetaan ja vesiliikenteen sähköistäminen käynnistetään Pihlajasaaren ja Suomenlinnan liikenteessä. Lisäksi saariston tähtikohteita kehitetään elämysten merikaupungin kärkikohteiksi.

Kaupunkilaisille pyritään luomaan edellytykset hyvälle elämälle meren äärellä. Merellisyyden roolia vahvistetaan arjen ympäristöissä siten, että merialueiden saavutettavuus, viihtyisyys ja monipuoliset käyttötavat tukevat arjen sujuvuutta, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Merellinen Helsinki kehittyy tavalla, joka turvaa meriluonnon monimuotoisuuden. Elinvoimainen ja rikas meriluonto on Helsingin merellisyyden ydin ja sitä vaalitaan erityisesti merellisten alueiden käyttäjämäärien mahdollisesti kasvaessa.

Vierailijoiden näkökulmasta tavoitetilaa kohti edetään kehittämällä Helsingistä elämysten merikaupunkia. Merellisyyttä hyödynnetään entistä vahvemmin matkailun ja tapahtumien vetovoimatekijänä. Tavoitteena on, että merellisyys muodostuu selkeäksi ja tunnistettavaksi osaksi kaupungin vierailijakokemusta.

Yrittäjille ja toimijoille tavoitetilaa toteutetaan luomalla olosuhteita, joissa yhteistyö ja liiketoiminnan kehittäminen on sujuvaa. Merellisillä alueilla tuetaan elinkeinojen monipuolistumista ja tarjotaan tilaa uusille innovaatioille ja palveluille.

Kaupunkiorganisaation ja viranomaisten näkökulmasta tavoitetilaa kohti edetään yhteisen suunnan ja selkeästi sovittujen vastuiden kautta. Merellisyyden kehittäminen edellyttää eri toimijoiden entistä koordinoidumpaa yhteistyötä.

* Tähtikohteet ovat erityisen monipuolisia ja vetovoimaisia merellisiä kokonaisuuksia. Ne ovat usein historiallisesti ja luontoarvoiltaan arvokkaita alueita, ja voivat sisältää myös rajoitetussa käytössä olevia alueita. Tähtikohteiden kävijämäärät edellyttävät riittävän monipuolisia toimintoja ja retkeilypalveluita ja tavoitteena on, että niihin pääsee oman veneen lisäksi julkisella vesiliikenteellä.

www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-12-21.pdf

2.2. Päätaoaitteet

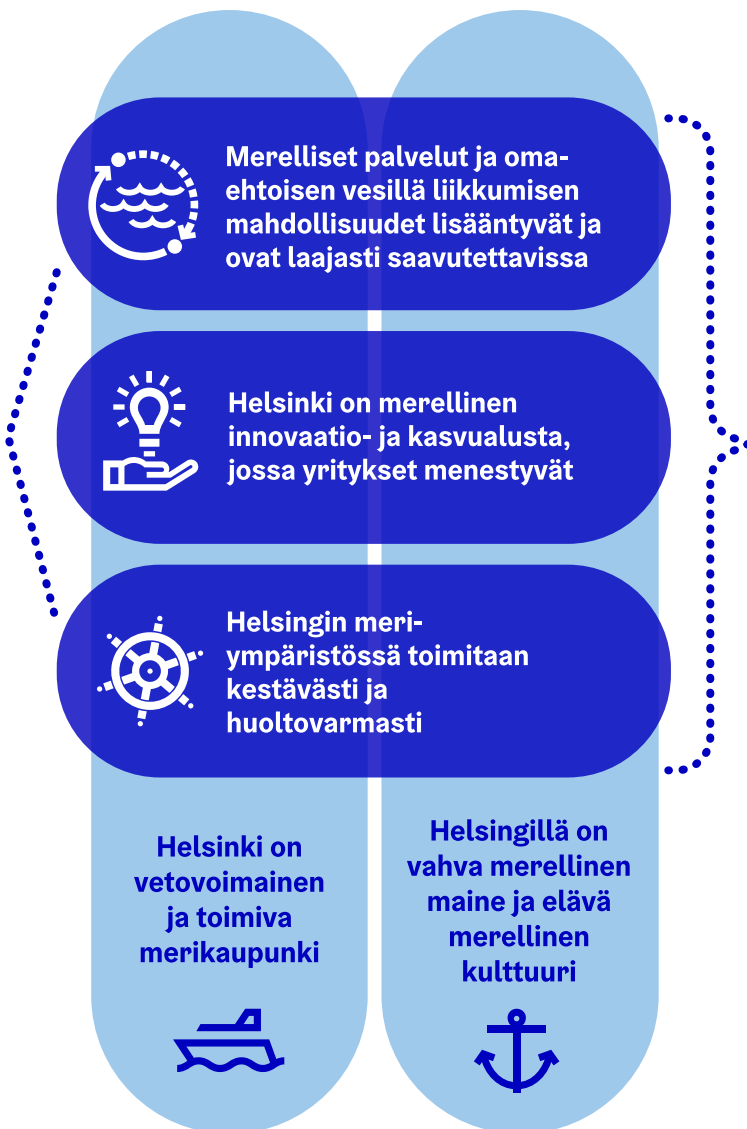
Toimenpideohjelmissä on asetettu viisi päätaoaitetta, joista kaksi (1 ja 4) on kaikkia taaoaitteita läpileikkaaia.

- 1.** Helsinki on vetoioimainen ja toimia merikaupunki
- 2.** Merelliset palvelut ja omaehtoisen vesillä liikkumisen mahdollisuudet lisääntyvät ja ovat laajasti saavutettavissa
- 3.** Helsinki on merellinen innovaatio- ja kasuualusta, jossa yritykset menestyvät
- 4.** Helsingillä on vahua merellinen maine ja eläua merellinen kulttuuri
- 5.** Helsingin meriympäristössä toimitaan kestäuasti ja huoltoarmasti

Taaoitetila

Helsinki on vetoioimainen merikaupunki, jossa merellisyys on luontea osa arkea, kulttuuria, identiteettiä, kaupunkikuua ja elinuoimaa.

Päätaoaitteet

Toteutuksen periaatteet

Kestäuys ja vastuullisuus

Verkosto-mainen toimintatapa

Tiedolla johdettu, vaikuttava ja resurssiuas toimiminen

Toimenpideohjelma toteuttaa viittä päätaoaitetta. Näistä kaksi on läpileikkaaia taaoaitteita, joiden toteutumista myös muut taaoaitteet tukevat.

Kuua 1: Toimenpideohjelman taaoitetila, päätaoaitteet ja toteutuksen periaatteet

2.3. Toimenpidekokonaisuudet

Päätavoitteiden saavuttamiseksi on laadittu 10 toimenpidekokonaisuutta ja tavoitetila, joka kuvaa, mitä vuoden 2029 loppuun mennessä halutaan saavuttaa. Ohjelmaan on nostettu jokaisen toimenpidekokonaisuuden keskeisimmät toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi. Käytännön

toimeenpanon tueksi on lisäksi laadittu erilliset ja tarkemmat toimenpidekortit, joissa on määritelty tehtävän kuvaus, sisältö ja toteutuksen vaiheet, edellytykset toteuttamiselle sekä päävastuullinen taho ja yhteistyötahot.

1. Helsinki on vetovoimainen ja toimiva merikaupunki

1.1 Laaditaan merellisten palvelujen verkostosuunnitelma

Laaditaan merellisten palvelujen verkostosuunnitelma (Merikompassi), joka kokoaa yhteen Helsingin merellisen toimintaympäristön, kehittämistavoitteet ja prioriteetit. Merikompassi toimii kaupungin sisäisenä ohjauksen ja päätöksenteon tukivälineenä, jotta kehittämistoimet ja investoinnit voidaan kohdentaa vaikuttavasti. Verkostosuunnitelma vakiinnutetaan osaksi kaupunkisuunnittelua. Lisäksi laaditaan selkeät ja mitattavat palvelulupaukset saariston kävijöille ja palvelutuottajille kestävän ja pitkäjänteisen kehittämisen tueksi.

Päävastuutahot: Kaupunkiympäristön toimialan strategiayksikkö ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut

1.2 Kehitetään rantareittiverkoston palveluja

Vahvistetaan Helsingin rantareittiverkoston vetovoimaa, tunnettuutta ja palvelutarjontaa kehittämällä rantoja ja reittejä kokonaisuutena. Kartoitetaan sijoittumismahdollisuuksia monipuolisille merellisille palveluille, ja toteutetaan rantareittien kehittämishankkeita vaiheittain, erityisesti itäiseen Helsinkiin, huomioiden alueiden erityispiirteet, saavutettavuus, kestävyys sekä hiljaisten ja aktiivisten alueiden tasapaino. Määritellään merelliset solmukohtat, joihin keskitetään julkisia palveluja ja kunnallistekniikkaa, sekä mahdollistetaan yksityisiä palveluja ja uusien, esimerkiksi tapahtumakäyttöön soveltuvien tilojen syntyä. Käynnistetään samalla toimet myös laajemmin ranta- ja saaristoalueiden kunnallistekniikan haasteisiin vastaamiseksi, jotta uudet palvelut ja ympärivuotinen käyttö mahdollistuvat.

Päävastuutahot: Kaupunkiympäristön toimialan maankäyttö ja kaupunkirakenne, kaupunginkanslian elinkeino-osasto sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut

2. Merelliset palvelut ja omaehtoisen vesillä liikkumisen mahdollisuudet lisääntyvät ja ovat laajasti saavutettavissa

2.1 Tehdään saaristosta aidosti saavutettava kehittämällä vesiliikennettä joukkoliikennemäiseksi

Kehitetään vesiliikenteen reittiverkostoa kokonaisuutena yksittäisten reittien sijaan yhteistyössä toimijoiden kanssa. Toteutetaan yhtenäinen vesiliikennejärjestelmä, jossa liput, aikataulut ja hallinta ovat yhteensovitettuja ja vesiliikenne kytkeytyy luontevasti muuhun joukkoliikenteeseen, rantareitteihin ja matkaketjuihin. Varmistetaan ajantasainen tieto vesiliikennereiteistä eri kanavissa. Laaditaan tiekartta sähköiseen liikenteeseen siirtymiselle ja ratkaistaan tarkoituksenmukaiset hankintatavat vesiliikenteen sähköistämiseksi. Käynnistetään suunnitelmallisesti uudistetun lähivesiliikenteen reittiverkoston sähköistäminen vaikuttavimmista reiteistä alkaen, kuten Suomenlinnan henkilöliikenteen ja Pihlajasaaren vesiliikenteen reiteillä. Perustetaan uusi sähköaluksilla liikennöitävä, kauppatorin ja saaret toisiinsa yhdistävä rengasmainen saaristolinja. Reittiverkoston suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään tiivistä työtä myös muiden saarten omistajien, kuten Metsähallituksen, kanssa. Kruunuvuoren lauttaliikenteen hankintaan käytetyt resurssit kohdennetaan muun vesiliikenteen kehittämis- ja sähköistämistöimiin Kruunuvuorensillan raitiliikenteen alettua. Edistetään mahdollisuuksia kehittää Helsingin saaristoa ympärivuotiseksi matkailu- ja virkistyskohteeksi parantamalla valittujen saarten saavutettavuutta talvikaudella, tukemalla talvella avoinna olevia palveluja sekä luomalla edellytyksiä talviaktiiviteeteille, tapahtumille ja merellisille luontoelämyksille.

Päävastuutahot: Kaupunkiympäristön toimialan strategiayksikkö ja Suomenlinnan Liikenne Oy

2.2 Kehitetään merellisen harrastamisen ja vesillä liikkumisen edellytyksiä

Parannetaan vesillä liikkumisen ja merellisten harrastusten edellytyksiä. Laaditaan vesillä liikkumisen verkostosuunnitelma, ja toteutetaan omaehtoisen vesillä liikkumisen mahdollistavaa infrastruktuuria, veneiden talvisäilytysmahdollisuuksia sekä vesillä liikkujien palveluja vahvan kumppanuuden kautta yhdessä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Toteutetaan vesillä liikkumisen kannalta tärkeitä rantautumispaikkoja ja kehitetään vierasvenesatamien toimintaa. Parannetaan Helsingin saavutettavuutta pienveneillä erityisesti kantakaupungin alueella. Pidennetään pienveneiden lyhytaikaisen kiinnittämisen kestoa. Toteutetaan monipuolisia, monikäyttöisiä ja ympärivuotisia matalan kynnyksen harrastamisen kohteita eri käyttäjäryhmille. Parannetaan kilpailu- ja harrastustoiminnan edellytyksiä ja kehitetään toimintaa yhdessä harrastajien, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Päävastuutahot: Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut

3. Helsinki on merellinen innovaatio- ja kasvualusta, jossa yritykset menestyvät

3.1 Varmistetaan merellinen Helsinki alustana kasvavalle innovaatio- ja yritystoiminnalle

Edistetään merelliseen toimintaympäristöön liittyviä investointeja ja uutta liiketoimintaa vahvistamalla yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa, ja etsitään aktiivisesti uusia kansainvälisiä investoijia Helsinkiin. Tarjotaan yrityksille kehittämistyökaluja ja mahdollistetaan uusien infraratkaisujen ja palveluinnovaatioiden testausta. Osana maankäytön suunnittelua tunnistetaan potentiaalisia liiketoimintapaikkoja ja varmistetaan niiden laadukas kilpailutus ja toteutus. Osallistetaan toimijoita ja sidosryhmiä aktiivisesti kehittämiseen.

Päävastuutahot: Kaupunginkanslian elinkeino-osasto, kaupunkiympäristön toimialan strategiyksikkö ja maankäyttö ja kaupunkirakenne sekä Helsinki Partners

3.2 Selkeytetään lupaprosesseja ja palvelupolkuja

Kootaan selkeät tiedot yrityksille ja yhteisöille merellisillä alueilla toimimisen luvista ja prosesseista. Sujuvoitetaan asiointia kaupungin kanssa keskitetyn tai digitaalisen palvelumallin sekä ohjeistusten avulla. Merellisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä varmistetaan riittävän pitkällä ja tarkoituksenmukaisilla käyttö- ja vuokrasopimuksilla, jotka mahdollistavat investoinnit ja pitkäjänteisen kehittämisen.

Päävastuutahot: Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat, maankäyttö ja kaupunkirakenne sekä kaupunginkanslian elinkeino-osasto

Kuva: Julia Kivelä

4. Helsingillä on vahva merellinen maine ja elävä merellinen kulttuuri

4.1 Hyödynnetään meriympäristöä elämysten ja tapahtumien alustana

Hyödynnetään merellisyyttä innovatiivisesti tapahtumien ja elämysten teemana. Tehdään yhteistyötä olemassa olevien merellisten tapahtumien kanssa vaikuttavuuden aikaansaamiseksi ja luodaan edellytyksiä uusien merellisten tapahtumakokonaisuuksien syntymiselle. Tavoitellaan kansainvälisten vesiurheilu- ja purjehdustapahtumien isännöyksiä yhteistyössä helsinkiläisten toimijoiden kanssa. Keskeisiä merellisiä alueita, kuten Kauppatori-Etelärantaa ja tulevan Arkkitehtuuri- ja designmuseon ympäristöä kehitetään vetovoimaisiksi ja saavutettaviksi matkailu- ja virkistyskohteiksi eri käyttäjäryhmät huomioiden.

Päävastuutahot: Kaupunginkanslian viestintäosasto ja elinkeino-osasto, kaupunkiympäristön toimialan maankäyttö ja kaupunkirakenne sekä Helsingin tapahtumasäätiö ja Kaupunkitilat Oy

4.2 Vahvistetaan merellistä mielikuvaa ja palvelunäkyvyyttä

Vahvistetaan merellisen Helsingin identiteettiä ja mainetta tekemällä merestä näkyvä, tunnistettava ja merkityksellinen osa kaupungin viestintää ja markkinointia yhteisen tavoitemielikuvan, tarinan, ydinviestien ja palvelulupauksen kautta. Paikallisille, koululaisille, vierailijoille ja yrityksille kohdennetaan selkeää, inspiroivaa ja monikanavaista viestintää. Varmistetaan, että merelliset palvelut, kohteet ja tapahtumat ovat helposti löydettävissä. Tuotetaan tietoa merellisiin elämyksiin liittyvistä mahdollisuuksista ilmiöoppimisen jaksojen ja retkien suunnittelun tueksi. Viestinnällä korostetaan merellisyyden hyötyjä ja vahvistetaan Helsingin asemaa kansainvälisesti tunnistettavana merellisenä kaupunkina.

Päävastuutahot: Kaupunkiympäristön toimialan viestintäosasto, kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan yhteiset palvelut, kaupunginkanslian viestintäosasto sekä Helsinki Partners

5. Helsingin meriympäristössä toimitaan kestävästi ja huoltovarmasti

5.1 Torjutaan ympäristöriskejä ja varaudutaan toimintaympäristön muutokseen meriympäristössä

Varmistetaan meriympäristön ympäristöriskien torjuntavalmius ja toimintaympäristön muutoksiin varautuminen toteuttamalla ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelmaa sekä vahvistamalla valmiutta kaikissa olosuhteissa. Parannetaan merialueiden ja ranta-alueiden ympäristöriskien hallintaa kehittämällä torjunta-, keräys- ja jätehuoltoratkaisuja sekä roskaantumisen hallintaa yhteistyössä toimijoiden kanssa. Ohjataan liikkumista herkimmiltä alueilta ja kehitetään merkintöjä, reittejä ja viestintää niin, että luontoarvoiltaan herkäät alueet eivät kuormitu kasvavan kävijämäärän myötä. Vahvistetaan ilmastonmuutokseen sopeutumista huomioimalla merialueiden rooli kaupunkisuunnittelussa, mm. sään ääri-ilmiöt, meriveden nousu ja meriturvallisuus.

Päävastuutahot: Pelastuslaitos, kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalvelut

5.2 Kehitetään saaristohuollon toimintamallia ja tukikohtia

Ratkaistaan saaristohuollon toimintamallin ja tukikohtien kehittäminen vastaamaan muuttuvia ja lisääntyviä huoltotarpeita parantamalla organisointia, kustannustehokkuutta ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Toteutetaan merellisen logistiikan, huoltovarmuuden ja ympäristövahinkojen torjunnan kannalta kriittiset huoltotukikohdat, tukitoiminta-alueet ja logistiikkapisteet yhdessä kumppaneiden kanssa. Ratkaistaan saariston vesihuollon vastuut, sekä uusien virkistyskäyttöön avattavien saarten ylläpidon ja huollon edellytykset.

Päävastuutahot: Kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet, palvelut ja luvat, maankäyttö ja kaupunkirakenne, kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalvelut

2.4 Mittarit

Toimenpideohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti asetettujen mittareiden avulla (taulukko 1). Mittareiden tarkoituksena ei ole mitata kaikkea, vaan tuoda esiin ne vaikutukset, jotka ovat strategisesti merkityksellisiä ja kertovat kehittämistyön onnistumisesta.

Mittarit on koottu kaupunkilaisten ja käyttäjien kokemuksiin, palvelujen näkyvyyteen sekä elinvoiman ja toimintaympäristön kehitykseen liittyen. Osan mittareista lähtöarvot tullaan määrittämään vuoden 2026 aikana. Mittarien avulla voidaan tunnistaa sekä onnistumiset että mahdolliset pullonkaulat, ja niiden

pohjalta voidaan päivittää ohjelmaa osana kaupungin strategia- ja talousohjausta. Ohjelman onnistumista mitataan myös toteutuneiden toimenpiteiden kautta. Ohjelmaa laadittaessa nousi esille, että merellisen Helsingin johtamisen tueksi tarvitaan monipuolisempaa ja ajantasaisempaa tietopohjaa, jonka perusteella voidaan seurata ja ohjata toimenpideohjelman toteutumista. Tieto tulee kerätä yhteen järjestelmäkokonaisuuteen, josta se on laajasti eri yksiköiden hyödynnettävissä ja jaettavissa myös yritysten ja sidosryhmien kanssa. Samalla tiedolla johtamisen menetelmiä ja välineitä tulee kehittää aktiivisesti.

Taulukko 1. Merellinen Helsinki -toimenpideohjelman 2026–2029 mittarit

Päämittarit	Lähtöarvo 2025	Tavoitearvo 2029
Kaupunkilaisten ja vierailijoiden kokemus Helsingin merellisyydestä		
• Merellisyyden tärkeys helsinkiläisille kasvaa @Helsinki Barometri	Määritetty 2026	Nousee
• Vierailijoiden kiinnostus merellisyyttä kohtaan kasvaa, % @DataLokki	6,7	12
Merellisten alueiden käyttö		
• Kävijämäärät merellisellä alueella kasvavat @Telia Crowd Insights	22 319 000	24 550 900
• Pihlajasaari, Kaunisaari, Itäinen saaristolikenne, vesiliikenteen matkustajamäärät kasvavat @Liikennöitsijä	77 078	92 400
• Suomenlinnan liikenteen matkustajamäärien ympärivuotisuuden kehittyminen (Kauppatorilta) (Gini -Index, mitä lähempänä 0 sitä parempi) @Liikennöitsijä, Helsingin kaupunki	0,29	0,27 (+11 %)
Näkyvyys		
• Merellisten verkkosivujen kävijämäärät ja sosiaalisen median tavoitettavuus kasvavat @Helsingin kaupunki	Määritetty 2026	Nousee
• Merellisten sisältöjen osuus kasvaa sosiaalisessa mediassa, % (myhelsinki ja visithelsinki-kanavat) @Helsinki Partners	30	40
Merellisten yritysten määrä ja kokemus		
• Merellisten yritysten toimipaikkojen määrä kasvaa, kpl @Tilastokeskus, alueellinen yritystoimintatilasto	304	330
• Merellisten yritysten liikevaihto kasvaa, mrd. euroa @Tilastokeskus, alueellinen yritystoimintatilasto	1,32	1,45
• Merellisen Helsingin tekijöiden kokemus toimintaympäristön ennakoitavuudesta paranee @Helsingin kaupunki	Määritetty 2026	Paranee

2.5. Yhteiset tekemisen periaatteet

Yhteiset tekemisen periaatteet määrittelevät kaikkea merellistä kehittämistä ja tekemistä. Ne ohjaavat sitä, miten kehitämme merellisiä palveluja, ympäristöä ja infraa kestävästi, verkostomaisesti ja tiedolla johtaen.

Kestävyys ja vastuullisuus

Kestävyys ja vastuullinen toimintatapa ovat läpileikkaavia tekemisen periaatteita kaikessa merellisessä kehittämisessä ja kaupungin toiminnassa.

Kestävyys tarkoittaa ympäristön kannalta kestäviä ratkaisuja (puhdas meri, toimivat ranta-alueet, ilmastonmuutokseen sopeutuminen), ihmisten kannalta kestäviä palveluja (merellisten kohteiden saavutettavuus, yhdenvertainen mahdollisuus käyttää ranta-alueita) sekä talouden kannalta järkevää tekemistä (ranta-alueiden infran tarpeiden etukäteissuunnittelu, ylläpidon huomioiminen, työnjako merellisten kumppanien kanssa).

Vastuullinen toimintatapa tarkoittaa sitä, että merellisiä ratkaisuja suunnitellaan ja toteutetaan harkiten, avoimesti ja hyvässä yhteistyössä. Päätökset perustuvat tietoon, suunnittelua tehdään selkeillä prosesseilla ympäristöä kunnioittaen sekä erilaiset tarpeet huomioiden, vaikutukset arvioidaan ennen toimeenpanoa ja resurssit käytetään viisaasti. Merelliseen toimintaympäristöön liittyviä kestävyystavoitteita ja toimenpiteitä on kuvattu myös Ympäristö- ja ilmastokokonaisuudessa ja Luonnonsuojelualueohjelmassa.

Verkostomainen toimintatapa

Merellistä Helsinkiä edistetään yhteistyössä yli toimialarajojen. Jokaisella toimenpiteellä on selkeä vastuunkantaja ja kehittäminen perustuu yhteiseen suunnitteluun, tiiviiseen yhteistyöhön ja avoimeen tiedonkulkuun. Verkostomaisella toimintatavalla vahvistetaan osaamista ja varmistetaan, että merelliset ratkaisut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Tiedolla johdettu, vaikuttava ja resurssiviisas toimiminen

Päätöksiä tehdään ajantasaisen kokonaiskuvan ja -tiedon pohjalta. Päätöksenteossa ja suunnittelussa hyödynnetään muun muassa verkostosuunnitelman eli Merikompassin tietoja, olemassa olevaa tilastotietoa, säännöllisesti kerättäviä asiakaspalautteita sekä merellisten toimijoiden kokemustietoa. Tiedolla johtamisella on tavoitteena saada aikaan vaikuttavaa muutosta.

Tavoitetilan toteuttaminen vaatii vaikuttavia toimenpiteitä. Vaikuttavuus näkyy siinä, että toimenpiteiden vaikutukset arvioidaan ennakkoon ja niiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Ohjelma ei ole staattinen, vaan sitä on mahdollisuus päivittää toimintaympäristön muutokset huomioiden. Resurssiviisaus näkyy muun muassa siinä, että päällekkäistä työtä ei tehdä, käytetään yhteistä tietopohjaa, sovitaan ja selkeytetään rooleja sekä vaiheistetaan toiminta.

Kuva: Nicole Bittger

Kuva: Beatrice Bucht

3. Ohjelman toteutus ja seuranta

3.1. Vastuiden ja tehtävien selkeytys

Merellistä toimintaympäristöä koskevat vastuut jakautuvat kaupunkiorganisaatiossa yli 40 eri yksikön sekä lukuisien kaupunkikonsernin liikelaitosten ja kuntayhtymien vastuulle. Merellisyyttä koskevat tavoitteet eivät ole toteutuneet toivotulla tavalla nykyisessä kaupunkiorganisaatiomallissa.

Tuloksellinen kehittäminen edellyttää **tehokkaampaa organisaatorakennetta** (vähemmän tahoja, keskitetympää päätäntävaltaa) sekä vahvempaa yhteistä päämäärää ja tavoitetasoa. Strategiakauden aikana tehdään pohjatyötä tarvittavan organisaatorakenteen mahdollistamiseksi.

Kaupungin johtoryhmä ja operatiivinen johtoryhmä seuraavat ja ohjaavat ohjelman toteutumista säännöllisesti. Ne varmistavat, että toimialat, osastot ja relevantit konserniyhtiöt toteuttavat ohjelman toimenpiteitä suunnitellusti.

Näiden lisäksi merellistä toimenpideohjelmaa toteuttamaan muodostetaan entistä selkeämpi ja koordinoitumpi kolmitasoinen merellisen kehittämisen malli:

Merellinen ohjausryhmä koostuu toteutusvastuussa olevien, keskeisten toimialojen johdosta ja vastaa merellisen työn tavoitetilasta, tavoitteista ja merkittävistä hankkeista. Merellinen ohjausryhmä varmistaa omalta osaltaan, että ohjelman toimenpiteet toteutuvat matriisiorganisaatiossa sekä huomioi tarvittavat toimet ja resurssoinnin toiminnan ja talouden suunnitelmissa.

Operatiivinen poikkihallinnollinen koordinaatioryhmä (operatiivisesta toiminnasta vastaavat päälliköt) vastaa täytäntöönpanosta omassa tulosyksikössään, tehostaa tekemistä, prosesseja, käytäntöjä ja linjauksia, sopii vastuut ja valmistelee toiminnan sekä talouden suunnitelmat päätöksenteon tueksi. Koordinointiryhmällä on vastuu ohjelman vuosiseurannan toteutuksesta.

Operatiiviset alaryhmät ja toimijaverkosto toteuttavat linjausten mukaista operatiivista toimintaa substanssivastuuorganisaatioiden vetäminä yhdessä yhteistyöryhmien, kuten merellisen hankealoiter ryhmän ja Merelliset tekijät -verkoston ja palveluiden tuottajien kanssa.

3.2. Ohjelman toteutus, seuranta ja päivitys

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelmaa 2026–2029 toteutetaan vaiheittain vuosittain määriteltävien toimenpiteiden kautta. Ohjelma määrittää yhteisen suunnan, toimenpidekokonaisuudet, kärkitoimenpiteet ja vastuutahot, kun taas toimenpiteiden yksityiskohdat, vastuuhenkilöt ja aikataulut täsmennetään vuosittain. Kaupunkistrategian täytäntöönpanopäätöksen mukaisesti tavoitekokonaisuuden toimeenpanoa ohjaavat kaupungin johtoryhmä ja viranhaltijajohto.

Ohjelmaa toteutetaan yhtenä kaupunkina. Tavoitekokonaisuuden toteuttamiseen osallistuvat kaupunginkanslia, kaupungin toimialat ja liikelaitokset. Tytäryhteisöt osallistuvat toteutukseen siltä osin kuin ohjelma liittyy yhteisön toimintaan ja omistajastrategiaan. Työtä tehdään tiiviisti yhdessä yritysten, verkostojen sekä muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on vahvistaa yhteistä omistajuutta, hyödyntää olemassa olevia rakenteita ja resursseja entistä tehokkaammin sekä varmistaa, että kehitys- ja edistämistyö tukee ohjelmaa mahdollisimman laajasti Helsingin strategisten tavoitteiden saavuttamisessa ja aikaansaa uudistumista. Kaupungin toimialat vastaavat kaupunkistrategian sekä Merellinen Helsinki -toimenpideohjelman tavoitteiden huomioimisesta osana vuosittaisia toiminnan ja talouden suunnitteluprosessejaan. Ne varmistavat myös, että toteuttavat yksiköt kohdentavat resurssejaan tämän mukaisesti. Lisäksi ohjelman edistämiseksi tarvittavat toimenpiteet kirjataan kaupungin ja ohjelman toteuttamisen kannalta merkittävien yhteisöjen välisiin palvelu- ja muiden vastaavien sopimusten vuosisuunnitelmiin.

Toimenpideohjelman toimeenpano nojaa ensisijaisesti olemassa oleviin kaupunkikonsernin toimijoiden resursseihin sekä kumppanien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Resursointi tarkentuu vuosittaisessa

talouden ja toiminnan suunnittelussa. Merkittävää osaa toimenpiteistä voidaan edistää suuntaamalla toimintaa olemassa olevien resurssien puitteissa, kehittämällä toimintatapoja ja palvelukulttuuria sekä vahvistamalla kaupungin sisäistä yhteistyötä. Pienempiä kaupungin elinvoimaa vahvistavia aloitteita voidaan toteuttaa kaupungin kasvu- ja elinvoimarahaston avulla. Osa toimenpiteistä vaatii lisäresursseja, joiden määrä täsmenyy tarkempien toimintasuunnitelmien valmistuessa. Resurssit kohdennetaan vaikuttavasti niihin toimenpidekokonaisuuksiin, joilla on suurin merkitys myönteisille kokonaisvaikutuksille. Ohjelman tavoitteita yhteensovitetään muiden strategian tavoitteiden kanssa taloudelliset reunaehdot tunnistaen ja pyrkien mahdollisimman kustannustehokkaaseen toteutukseen. Toteutumista tuetaan huomioimalla painopisteet toimialojen viestinnässä.

Merellinen Helsinki -toimenpideohjelman toteutumista johdetaan, seurataan ja toteutetaan kohdassa 3.1 kuvatun toimintamallin avulla. Toimenpideohjelman toteutumista seurataan säännöllisesti koko strategiakauden ajan. Seuranta perustuu rajattuun ja tarkoituksenmukaiseen mittaristoon, joka tukee päätavoitteiden arviointia. Mittareiden kehitystä seurataan vuosittain. Toimenpideohjelman edistymisen raportoidaan osana kaupunkistrategian toteutumisen vuosittaista seurantaa sekä strategian puoliväli- ja loppuarviointeja. Merellinen ohjausryhmä huolehtii toimeenpanon edistämisestä ja raportoinnista johtoryhmälle ja viranhaltijajohtolle.

Tarvittaessa toimenpideohjelman painopisteitä ja toimenpiteitä voidaan tarkentaa tai suunnata uudelleen toimintaympäristön muutosten perusteella. Näin varmistetaan, että ohjelma säilyy ajankohtaisena, vaikuttavana ja Helsingin tarpeita palvelevana koko strategiakauden ajan.

3.3. Vaikutusten arviointi

Toimenpideohjelmalla on laaja-alaisia vaikutuksia, jotka korostuvat erityisesti talouteen, hyvinvointiin ja meriympäristöön. Taloudellisesti ohjelma vahvistaa merellistä yritystoimintaa, investointeja ja kaupungin vetovoimaa, mutta sisältää myös infrastruktuurin kehittämisestä aiheutuvia menovaikutuksia. Sosiaalisesti ohjelma parantaa kaupunkilaisten hyvinvointia,

arjen sujuvuutta ja yhdenvertaista saavutettavuutta sekä luo mahdollisuuksia uusille työpaikoille. Ekologisesti ohjelma tukee meriympäristön tilaa vahvistamalla ympäristöriskien hallintaa, kestävästä maankäytöstä ja vastuullisia toimintatapoja, mikä tuottaa pitkäkestoisia tai pysyviä vaikutuksia. Vaikutusten arviointia tarkemmin (liite 2, s. 25).

Liite 1: Ohjelman laatiminen

Merellinen Helsinki –toimenpideohjelma on valmisteltu kaupunkitasoisessa valmisteluryhmässä talven 2025–2026 aikana. Ohjelman valmistelua on ohjannut kaupungin johtoryhmä ja virkajohto. Valmistelussa on hyödynnetty Helsingin merellisen strategian 2030 päivityksessä vuonna 2025 laaja-alaisessa vuorovaikutuksessa tehtyä työtä kaupungin sisäisten ja ulkoisten merellisten toimijoiden kanssa. Valmisteluun on osallistunut kommentoinnin tai työpajojen kautta laajemmin kaupungin asiantuntijoita ja johtoa. Työn aikana selvitettiin muun muassa kyselyn avulla keskeisten sidosryhmien näkemyksiä tarvittavista toimenpiteistä ja toimintaympäristön muutoksista. Sekä kaupunkikonsernille että merellisille toimijoille suunnatussa

kolmessa työpajassa työstettiin keskeisiä kehittämisen toimenpidekokonaisuuksia, täsmennettiin rooleja ja priorisoitiin vastuita. Työpajoihin osallistui yhteensä noin 200 merellisen kentän toimijaa. Lisäksi järjestettiin kahdeksan fokusryhmätapaamista ja toteutettiin taustaselvityksiä (mm. Veneilijätutkimus ja Valor Oy:n selvitys vastuista ja tehtävistä). Koottua aineistoa täsmennettiin ja laajennettiin talven 2025–26 aikana kaupungin asiantuntijatyönä valmisteluryhmän johdolla. Lisäksi valmistelun aikana toteutettiin kysely (33 vastausta) ja työpaja (38 osallistujaa) kaupunkikonsernin toimijoille merellisiin tehtäviin, resursseihin ja yhteistyöhön sekä toimenpide-ehdotuksiin liittyen. Osallistujien oli myös mahdollisuus kommentoida toimenpideohjelmaluonnosta.

Liite 2: Vaikuttavuus ja vaikutusten arviointi

Toimenpideohjelma toimii päätöksiä ohjaavana, ei vain linjaavana ohjelmana. Tämä tarkoittaa sitä, että merkittävässä merellisissä investointi-, hanke- ja lupapäätöksissä arvioidaan kytkentä ja vaikutukset Merellinen Helsinki -toimenpideohjelmaan. Yhteys arvioidaan suhteessa merellisiin päätavoitteisiin (M1–M5) sekä suhteessa toimenpidekokonaisuuksiin. Yhteys Merellinen Helsinki -toimenpideohjelmaan huomioidaan jo valmisteluvaiheessa. Yhteyttä sovelletaan erityisesti kaupunkitasoisesti merkittäviin merellisiin investointi-, hanke- ja lupapäätöksiin.

Toimenpideohjelman vaikuttavuutta on arvioitu tavoitetarkastelulla. Toimenpiteiden osalta on arvioitu, miten se toteuttaa kansainvälisiä kestävän kehittämisen tavoitteita (SDG), Helsingin kaupunki-strategian painopistealueita sekä Merellinen Helsinki -toimenpideohjelman päätavoitteita. Lisäksi on tarkastelu, mitkä kohderyhmät korostuvat eri toimenpiteissä.

SDG-näkökulmasta ohjelma on **kaupunki-kehitysvetoinen**. Selkeimmät osumat ovat: SDG11 (kestävät kaupungit), SDG9 (infrastruktuuri) ja SDG8 (työ ja kasvu). **Ohjelma painottuu vahvasti arjen toimivuuteen ja vetovoimaan**. Suurin osa toimenpiteistä kytkeytyy Helsingin kaupunki-strategian painopisteisiin sujuva arki ja luontoa kunnioittava ja vetovoimaa tukeva kehitys.

Innovaatio- ja kasvutavoite on selkeästi rajattu omaan kokonaisuuteensa. Se ei hajaannu laajasti muihin toimenpiteisiin, mikä parantaa ohjattavuutta mutta edellyttää, että tavoite resursoidaan

riittävästi. **Huoltovarmuus** näkyy harvemmissa, mutta kriittisissä toimenpiteissä.

Kestävyys on nostettu läpileikkaavaksi tekemisen periaatteeksi, jolloin kestävä ja vastuullinen toimintamalli on mukana kaikissa toimenpiteissä.

Toimenpideohjelman kohderyhmistä **kaupunkilaiset ja kaupunkiorganisaatio korostuvat**. Tämä kertoo siitä, että ohjelma rakentaa ensisijaisesti toimivaa perusrakennetta ja hyvinvointia, kun taas esimerkiksi sijoittajia koskevat toimenpiteet ovat fokuoituja ja rajattuja.

Toimenpideohjelman valmistelun lopuksi laadittiin myös tiivis vaikutusten arviointi (taulukko 1, s. 26). Toimenpideohjelmalla on laaja-alaisia vaikutuksia erityisesti talouteen, hyvinvointiin ja meriympäristöön. **Taloudellisesti** ohjelma vahvistaa merellistä yritystoimintaa, investointeja ja kaupungin vetovoimaa, mutta sisältää myös infran kehittämisestä aiheutuvia menovaikutuksia. **Sosiaalisesti** ohjelma parantaa kaupunkilaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta ja yhdenvertaista saavutettavuutta sekä luo mahdollisuuksia uusille työpaikoille. **Ekologisesti** ohjelma tukee meriympäristön tilaa vahvistamalla ympäristöriskien hallintaa, kestävää maankäyttöä ja vastuullisia toimintatapoja, mikä tuottaa pitkäkestoisia ja osin pysyviä vaikutuksia.

Taulukko 1. Merellinen Helsinki toimenpideohjelman 2026–2029 vaikutusten arviointi.

Vaikutus	Vaikutusten kuvaus	Laajuus 1–5	Pysyvyys 1–5
		1 = hyvin paikallinen 2 = paikallinen 3 = laajemmin kaupungin vaikuttava 4 = kaupunkitasoinen 5 = seudullinen tai laajempi	1 = vaikutus alle 6 kk 2 = 6 kk – 2 vuotta 3 = 2–5 vuotta 4 = 5–10 vuotta 5 = pysyvä
Taloudelliset vaikutukset	Ohjelma luo merelliselle yritystoiminnalle ja innovaatioille mahdollisuuksia ja tuo tätä kautta yhteisöverotuloja kaupungille. Toimenpiteet parantavat kaupungin merellistä imagoa ja voivat vaikuttaa kaupungin asukasvetovoimaan sekä –pitovoimaan. Tällä on myös verotulovai- kutusta. Toisaalta investoinnit erityisesti ranta-alueiden infran kehittämisen osalta luovat menovaikutuksen.	4	2–4
Sosiaaliset vaikutukset	Ohjelma parantaa kaupunkilaisten hyvinvointia, arjen sujuvuutta ja merellisten palvelujen saavutettavuutta. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti virkistysmahdollisuuksiin, yhdenvertaisuuteen paranevat saavutettavuuden myötä sekä kaupunkilaisten kokemukseen hyvästä elämästä meren äärellä. Uudet merelliset toiminnot voivat luoda myös uusia työpaikkoja kaupunkilaisille.	4	2–5
Ekologiset vaikutukset	Ohjelma tukee meriympäristön tilan parantamista erityisesti ympäristöriskien hallinnan ja varautumisen kautta. Ekologiset vaikutukset syntyvät paitsi ympäristöriskien torjunnasta myös maankäytön, infraratkaisujen ja käytön ohjauksesta, jotka vähentävät kuormitusta ja ohjaavat kestävästi toimintaa. Lisäksi ohjelma vahvistaa ympäristötietoisuutta ja vastuullisia toimintatapoja kaupunkilaisten, toimijoiden ja vierailijoiden keskuudessa, millä on välillisiä mutta pitkäkestoisia ekologisia vaikutuksia.	4	2–5

Kuva: Majja Astikainen

THE LOCK SEAT

THE LOCK SEAT

Helsinki